

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олександр Віталійович ВАПЛЯРУК,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Ефективність підприємницької діяльності є одним із показників стабільності та економічного зростання держави. Для України, в умовах війни, наслідком якої є економічна криза та численні соціальні виклики, це питання набуває особливої актуальності. Інструментом для аналізу ефективності підприємницької діяльності – є оцінювання її ефективності. Однак цей процес стикається з низкою проблем, які ускладнюють отримання об'єктивних і достовірних результатів, зокрема: проблеми правового регулювання; високий рівень бюрократії та регуляторний тиск; складне економічне середовище; багатоманітність підходів і методик оцінювання тощо. Зазначені проблеми є достатньо розповсюдженими сьогодні, що актуалізує цей теоретико-правовий аналіз.

Передусім слід звернути увагу, що оцінювання ефективності підприємницької діяльності - є складною категорією, адже має економічне, соціальне та правове підґрунтя, і формується в залежності від сфери її застосування. Так, С. В. Мочерний економічну ефективність визначає, як результативність процесу, здатність мати певний ефект, що відзначається, як співвідношення результату до витрат [1, с. 214]. На відміну від економічного змісту, у соціальному контексті ефективність розуміють як відповідність результатів певної діяльності потребам і цілям соціуму [2]. Цікавою є точка зору К. В. Бондаревської, яка зазначає, що ефективність діяльності підприємств, установ та організацій можна визначити за рахунок ступеня відповідності співробітників їх робочим місцям [3, с. 29]. Як правову категорію, «оцінювання ефективності» часто вживають у сфері державного управління. Так, на думку О. І. Пікулик і Н. І. Власюк оцінку ефективності діяльності державних органів можна розглядати «як комплексну характеристику можливих, а також реально отриманих результатів виконання конкретних завдань та функцій органами державного управління, при цьому необхідно враховувати ступінь відповідності досягнених результатів наміченим планам та цілям розвитку» [4, с. 96].

Оцінювання ефективності підприємницької діяльності - це складний і кропіткий процес, який передбачає формування уявлення результативності певного суб'єкта господарювання. Результат оцінювання ефективності досягається за рахунок проходження відповідних етапів такого оцінювання.

Таким чином, оцінювання ефективності підприємницької діяльності як правова категорія - це процес аналізу та визначення ступеня досягнення суб'єктами господарювання поставлених цілей відповідно до чинних норм законодавства. Оцінювання ефективності охоплює комплекс правових, економічних та організаційних заходів, спрямованих на забезпечення

правомірної, результативної та прозорої діяльності підприємств, установ та організацій.

Для того, щоб визначити основні завдання оцінювання ефективності підприємницької діяльності, перш за все, важливо визначити мету його проведення. Враховуючи, що мета – це загальна ціль, яка досягається поетапним виконанням завдань, то мета оцінювання ефективності підприємницької діяльності – є визначення ступеня відповідності діяльності підприємства його стратегічним та оперативним цілям, визначення оптимальності використання ресурсів, підвищення конкурентоспроможності та результативності підприємства. А в суто правовому сенсі, мета такого оцінювання полягає у визначенні відповідності діяльності підприємства чинному законодавству, виявлення сильних і слабких сторін господарської діяльності підприємства та формування пропозицій щодо поліпшення результатів діяльності суб'єкта господарювання.

Відповідно до зазначеної мети, основними завданнями оцінювання ефективності підприємницької діяльності є: 1) забезпечення законності здійснення підприємницької діяльності, що полягає в проведенні перевірки щодо дотримання суб'єктами господарювання положень чинного законодавства у своїй діяльності; Перевірка дотримання суб'єктами господарювання правових норм, що регулюють підприємницьку діяльність; 2) контроль та відповідальність – включають в себе виявлення порушень законодавства та вчинення дій для притягнення винних осіб до відповідальності; 3) виявлення основних проблем ведення підприємницької діяльності метою їх усунення і попередження їх настання в подальшому для забезпечення стабільності національної економіки; 4) оптимізація задіяваних ресурсів – включає в себе оцінку раціональності використання суб'єктами господарювання трудових, фінансових та інших ресурсів; 5) захист прав як суб'єктів підприємницької діяльності, так і споживачів, а також інших учасників правовідносин у сфері господарювання.

Таким чином, оцінювання ефективності підприємницької діяльності має свою мету та завдання його проведення, крім того виступає важливим інструментом забезпечення законності та результативності діяльності суб'єктів господарювання. Цей інструмент застосовується для підвищення прозорості ведення підприємницької діяльності та забезпечення правового захисту як підприємців, так і споживачів, а також інших учасників відповідних правовідносин.

Список використаних джерел:

1. Мочерний С. В. Основи економічних знань. Київ : Академія, 2000. 303 с.
2. Череп А. В., Стрілець Є. М. Ефективність як економічна категорія. *Ефективна економіка*. 2013. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1727>
3. Бондаревська К. В., Сорокотяга Т. А. Оцінка персоналу: сучасні методи та інструменти її проведення. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2013. № 2. С. 28–32.
4. Пікулик О. І., Власюк Н. І. Основні підходи до оцінювання ефективності діяльності органів державного управління. *Механізм публічного управління. Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. С. 93 – 100. Том 34 (73), № 1. 2023.